

Περί της οδού προς την πνευματική ελευθερία - Γέρων Ιωσήφ Βατοπαιδινός († 2009)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες](#) / [Γέρ. Ιωσήφ Βατοπαιδινός](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)



Δεν πρέπει να σας φαίνεται βαρύ το ότι συχνά επαναλαμβάνουμε προτάσεις και θέματα σχετικά μεταξύ τους. Και κατά τους φυσικούς νόμους ισχύει ο νόμος της επιρροής, ο κανόνας της επιδράσεως. Χαρακτηριστικό και της φύσεώς μας είναι η μιμητικότητα και με τη συνεχή επανάληψη αναπτύσσεται η μάθηση, η μίμηση και η αφομοίωση. Και στα πατερικά κείμενα βρίσκουμε τους Γέροντες να υποδεικνύουν τη συνεχή μνήμη των όσων μας ενδιαφέρουν, ώστε να επιδρούν πάνω μας περισσότερο και ταχύτερα. Ο αββάς Ησαΐας, ένας από τους σπουδαιότερους ερμηνευτές της πρακτικής εργασίας, αναφέρει· «να θυμάσαι τη βασιλεία των ουρανών και σιγά-σιγά ο πόθος της θα σε ελκύσει». Η συχνή ενασχόληση σε όσα συντελούν στην απόκτηση του θείου φόβου είναι το χαρακτηριστικό και της θείας Γραφής και της ιεράς Παραδόσεως· είναι ο γενικός κανόνας των φιλόθεων. Στις συχνές επαναλήψεις προεξάρχει ο Προφήτης Δαβίδ στους ψαλμούς του. Το ίδιο παρατηρείται και στις διατάξεις της ποικίλης εκκλησιαστικής προσευχής· δοξολογίες, ευχαριστίες, ικεσίες, δεήσεις και τα όσα περιγράφουν την περιεκτική μετάνοια.

Αύριο θα εορτάσουμε, χάριτι Χριστού, τον Άγιο Συμεών τον νέο Θεολόγο. Και βλέπω σε όλους σας την πνευματική χαρά, γιατί όλοι έχουμε ωφεληθεί πνευματικά

από το βίο και τα συγγράμματά του. Με αυτή την ευκαιρία θα σας υπενθυμίσω ένα σημαντικό γεγονός, το οποίο αναφέρει ο ίδιος στην αρχή του βίου του προς ενίσχυση των όσων κι εμείς συχνά επαναλαμβάνουμε, επειδή το θεωρούμε σαν στοιχειώδες μέσο της πνευματικής προόδου, καθώς και ο Μέγας αυτός φωστήρας. Διάβασε, λέει ο βιογράφος του Νικήτας ο Στηθάτος, στα συγγράμματά του αββά Μάρκου του Ασκητού το εξής: «αν ζητάς ωφέλεια, φρόντισε τη συνείδησή σου και κάνε όσα σου λέει».

Και εμείς, όπως θυμάστε, συχνά αναφέρουμε την ακρίβεια της συνειδήσεως. Ο άγραφος αυτός ηθικός νόμος κρίνει τη στάθμη του εσωτερικού μας κόσμου· όσοι τον φυλάξουν ακέραιο, τότε και αυτός τους υποδεικνύει αλάνθαστα το καθήκον, διότι «όταν κάποιος μετέχει σε αθλητικούς αγώνες, δεν παίρνει το στεφάνι της νίκης, αν δεν αγωνιστεί σύμφωνα με τους κανόνες»(Β' Τιμ. 2,5). Και αυτή τη νομιμότητα στα πολλαπλά καθήκοντα τη ρυθμίζει η διάκριση με τη νήψη και τη φυλακή-προσοχή του νου.

Στον πρακτικό τομέα της πίστεώς μας προς τον Θεό, υποτασσόμαστε σε εντολές και καθήκοντα, στα οποία ανταποκρινόμαστε κατά το χρέος μας και έτσι καθιστούμε την πίστη μας βεβαία. Αυτά όλα τα καθήκοντα, τα οποία με επιμέλεια εργαζόμαστε, αν και δεν είναι σκοπός, όμως χρειάζονται συνετή εφαρμογή για να «τελειώσουν» και «πληρώσουν», δηλ. να ολοκληρώσουν το λόγο για τον οποίον δόθηκαν. Και πάλιν, η ακρίβεια της φυλακής, της εφαρμογής των εντολών, εάν γίνεται κατά τον νόμο του γράμματος και όχι κατά την έννοια του πνεύματος, παρουσιάζεται σαν αντικειμενική αξία χωρίς άλλο σκοπό, «τον νόμον του Πνεύματος της ζωής», που είναι και ο κύριος στόχος μας.

Πόσα παρέχει η διάκριση! Ο χαρακτήρας της αποκαλύψεως του θείου θελήματος, αν και σε περιπτώσεις της ζωής διατυπώνεται ανάλογα με την γενικότερη κατάσταση, δεν μεταβάλλει τον κύριο σκοπό, που είναι η κατά πάντα και σε όλα και η διαρκής αγάπη του Θεού, χάριν της οποίας ο άνθρωπος υπακούει. Ο Θεός δεν νομοθετεί στους ανθρώπους πεπερασμένο ηθικό νόμο για να είναι ρυθμιστής της ζωής τους. Αντιθέτως, με το σχήμα της πρακτικής υπακοής στην ηθική διάταξη του νόμου επαναφέρει σε ισορροπία τη σαλευθείσα πρώτη πίστη και άρα υποταγή και υπακοή στον υπεραγαπώμενο πλέον Θεό και Πατέρα. Σ' αυτούς που ακολουθούν και λατρεύουν το Θεό, επαληθεύεται το προφητικό, «όσους με δοξάζουν θα τους δοξάσω», γιατί τότε επισκιάζει και επεμβαίνει με τη χάρη του, τις άκτιστες ενέργειές του, και έρχεται σε άμεση κοινωνία μαζί τους, σε προσωπική δηλαδή συνάντηση.

Αυτό είναι και το κέντρο του κύκλου όλων μας των κινήσεων. Γι' αυτό και επιμένουμε, —όχι φυσικά εμείς οι ευτελείς αλλ' οι θεοφόροι Πατέρες μας οι δέκτες

και γνώστες του θείου θελήματος—, ότι δεν είναι δυνατόν να βιωθεί η εν Χριστώ ζωή μόνο με τη μίμηση της αγαθοεργίας και χωρίς την προσωπική σχέση και κοινωνία με τη θεία χάρη. Το άλας της συνειδήσεως, που ρυθμίζει τις πράξεις, και ο πόθος της θείας αγάπης, με την οποία κινούνται τα πάντα, προκαλούν τη θεία χάρη και κοινωνία. Έτσι τελειοποιούνται οι άνθρωποι και συγχρόνως «διακρίνουν ποιο είναι το θέλημα του Θεού, το καλό και αρεστό στον Θεό και τέλειο» (Ρωμ. 12, 2). Ο λόγος αυτός του Παύλου, που αναφέρεται μάλλον σε καθήκον, ανήκει στον κάθε πιστό γενικώς, ιδιαίτερα όμως στους μοναχούς.

Αυτοί έχουν το καθήκον, αλλά και τις προϋποθέσεις να φροντίζουν με λεπτομέρεια τη ζωή τους για να επιτύχουν το τέλειο θέλημα του Θεού και μ' αυτό τον τρόπο, να υποτάξουν όχι μόνον την πρακτική ενέργεια, αλλά και «κάθε νόημα στην υπακοή του Χριστού». Διότι, κατά τον Γρηγόριο Νύσσης, «εγκαταλείπει τον Χριστόν αυτός που δεν βρίσκεται μαζί του με όσα σκέφτεται ή κάνει ή λέει». Και ο Μέγας Βασίλειος, στις επιστολές του, πάλι λέει: «εάν ζει μέσα μας ο Χριστός, τότε και τα λόγια μας πρέπει να συμφωνούν με τα λόγια του και κάθε σκέψη και πράξη μας να ακολουθεί τις εντολές του και η ψυχή μας να παίρνει την μορφή του».

[Συνεχίζεται]

Πηγή: vatopedi.gr